

1 Johannes 1

• door Kees Fieggen

HET LIJKT EROP DAT JOHANNES PAS BEGINT TE SCHRIJVEN AAN HET EIND VAN ZIJN LEVEN. DAT BETEKENT DAT WAT HIJ SCHRIJFT, DOORLEefd EN BEPROEFD MOET ZIJN. IN ZIJN EVANGELIE SPREEKT JOHANNES OVER ZICHZELF MEESTAL ALS DE ‘DISCIPEL DIE DOOR JEZUS GELIEFD WERD’. HIJ WAS HET DIE AAN DE BOEZEM VAN JEZUS LAG BIJ DE PAASMAALTIJD. HIJ IS HET OOK DIE VERDEROP IN ZIJN BRIEF ZO HEEL PUNTIG OVER DE LIEFDE SCHRIJFT. HEEL DIEP HEEFT HIJ GODS LIEFDE GEVOELD. DAAROM IS HET ZO OPMERKELIJK DAT HIJ DAARMEE NIET BEGINT. IN HET EERSTE HOOFDSTUK KOMEN WE HET WOORD ‘LIEFDE’ NIET TEGEN, MAAR WEL BEGRIPPEN ALS LEVEN, GEMEENSCHAP, LICHT, WAARHEID EN ZONDE. DEZE ZIJN HET ONDERWERP VAN DEZE OVERDENKING, HOEWEL GODS LIEFDE NIET ZAL ONTBREKEN.

Het leven dat bij de Vader was

Het is waarschijnlijk al zo'n zeventig jaar geleden dat Johannes Jezus ontmoette, maar het is alsof het gisteren gebeurde en of er niets belangrijkers is dan te schrijven over Wie Hij is. De discipel is niet alleen ooggetuige die heeft gezien en aanschouwd - dat ging bij hem al diep, hij heeft Hem ook gehoord en aangeraakt. Het eerste kernwoord is 'leven' (woord van het leven, eeuwige leven): er is niets saais en doods aan Hem te vinden. Het leven is 'geopenbaard', getoond aan de wereld, en Johannes en de anderen zijn er getuigen van. Dat wil hij in de eerste plaats doorgeven: de menswording van de Zoon betekent dat het eeuwige leven dat bij de Vader (verborgen) was, geopenbaard is. Zo is echt leven binnen ons bereik gekomen en hij kan er niet over uit hoe bijzonder het was om met Hem te spreken, naar Hem te kijken, naar zijn stem te luisteren, Hem aan te raken. Er op terug kijkend, is het alleen maar specialer geworden, want de diepe betekenis van deze openbaring is duidelijk geworden via kruis en opstanding, hoewel hij daarover hier niet spreekt en natuurlijk in het leven dat de apostel sindsdien met Hem heeft geleefd. Dat is wat hij met ons wil delen, dat Leven is binnen bereik: de christelijke gemeenschap is niet alleen onderling, het is een gemeenschap met de Vader en zijn Zoon Jezus Christus. Hier komen we aan de kern van ons christenleven: gemeenschap met God zelf, met de Vader en de Zoon. Dat is een rijk leven, daar kun je heel blij van worden.

God is licht

In de gemeenschap met God zelf wandelen, betekent wandelen in het licht. Dat is de tweede boodschap die Johannes door moet geven: er is helemaal geen plekje duisternis bij God te vinden. Gemeenschap met Hem betekent wandelen in dat volkomen licht: alles is zichtbaar, niets blijft verborgen. De diepste roerselen van mijn ziel, alles wat ik denk en doe - alles is open en ontbloot voor Hem. Wie graag over de God van liefde wil horen, moet eerst nadenken over Gods heerlijkheid en majesteit, pas vanuit Gods heiligheid is de diepte van zijn liefde te peilen. Maar Johannes zet de zaken wel op scherp: gemeenschap met God en wandelen in de duisternis gaan niet samen. Dat is het leven van een leugen. Wie kent dat niet: zo af en toe even je een beetje afschermen van dat licht om even iets anders te doen of te denken? Ik weet dan wel dat dat niet bij Hem hoort, maar vind het lastig om dat gelijk in het licht te brengen. Maar je voelt dat het wringt ...

Als je in het licht wandelt, gebeuren er twee belangrijke dingen. Ten eerste is er niet alleen gemeenschap met God, maar ook met elkaar. Niemand kijkt schichtig om zich heen, want allemaal kennen we Hem en ons leven is schoon. We hoeven niets voor elkaar te verbergen, we zijn volkomen open en eerlijk naar elkaar. Wandelen in het licht betekent dat al het stiekeme ontbreekt.

Ten tweede: het bloed van Jezus reinigt ons van alle zonde. Nogal eens wordt deze zinsnede apart gelezen of geciteerd - en dan kan het een leugen zijn. Voor deze reiniging is er namelijk een voorwaarde: wandelen in het licht. Reiniging gebeurt niet als een automatisme. Dat legt de apostel hierna verder uit.

Zondigt een christen nog?

Mogelijk denk je, bewust of onbewust, dat wandelen in het licht betekent dat je niet zult zondigen. Als dat een diepe basisgedachte is, is het moeilijk om te erkennen dat je zondigt. Niet dat zonde voor een christen normaal is: het is niet de norm en in principe hoeven we ook niet te zondigen. Maar als we eerlijk zijn, weten we dat de praktijk anders is. Johannes zegt later in zijn brief: "Ieder die uit God geboren is, doet de zonde niet" (3:9). Het nieuwe leven dat we ontvangen hebben, kan niet zondigen. Maar helaas: er is nog een strijd gaande tussen de oude en de nieuwe mens. Daarom: voordat Johannes over dat principe begint (in H 3), maakt hij eerst duidelijk dat we nog wel zondigen - en dat in sterke bewoordingen. In de eerste plaats (1:8) misleiden we onszelf als we zeggen dat we geen zonde hebben. Dit te zeggen of te denken, is een leugen: de waarheid is niet in ons. Soms ontmoet je christenen die heel serieus stellen dat ze de Heer volledig zijn toegewijd en je merkt veelal dat ze dat ook graag willen. Toch is die gedachte gevaarlijk, want als ik in Gods licht wandel, zal ik me snel bewust worden van zonden die ik nog doe. Steeds weer opnieuw als ik nadenk over wat ik denk en doe (in Gods licht, dus vooral ook als ik het Woord lees), besef ik dat ik nog niet zo ben als de Heer Jezus. Ik ben nog niet volmaakt, want ik zondig nog.

In 1:10 gaat Johannes nog een stapje verder: "als we zeggen dat we niet gezondigd hebben, maken we Hem tot een leugenaar en zijn woord is niet in ons". 1 God spreekt dus anders over ons: Hij weet dat er nog zonden in ons leven kunnen

1 Het gaat hier niet om alleen zonden in het verleden, maar de zonden die we tot op dit moment doen. Dat blijkt niet uit de tijdsvorm in het Nederlands, maar de tijdsvorm in het Engels laat dat wel zien.

zijn en door zijn Woord wordt me dat ook duidelijk. Natuurlijk is dat beschamend, maar het hoeft ons anderzijds niet te ontmoedigen.

Zonden belijden

In Gods licht wandelen betekent dat je je snel bewust wordt van je zonden. De volgende vraag is: wat doe je met die wetenschap? Zoals gezegd: de reiniging van zonden gebeurt niet automatisch. Er is belijdenis nodig, zoals 1:9 ons duidelijk maakt. Belijden betekent dat je eerlijk bent over je zonden, dat je tegen de Vader precies vertelt wat er mis gegaan is. Vergeving vragen is niet nodig, eerlijk opbiechten wel. Dat mag best met schaamrood op de kaken, want zonde is en blijft opstand tegen God. Zelfs als je tegen anderen zondigt, is dat in de eerste plaats zondigen tegen Hem. Lees maar hoe David dat beleeft als hij tot belijdenis van zonden komt. Psalm 51 getuigt ervan in vers 6: “Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd ...”. Psalm 32 gaat waarschijnlijk over dezelfde gebeurtenis en vers 3 vertelt ons: “zolang ik zweeg, kwijnde mijn gebeente weg”. Je wordt er niet blij van als je zwijgt, het sloop je uiteindelijk van binnen en kan tot verharding en verbittering leiden. Ik heb dat helaas soms maar al te duidelijk gezien. Het is goed om af en toe die twee psalmen voor ons hart te lezen - en te beseffen dat we niet beter zijn dan David, die toch een man naar Gods hart wordt genoemd.

Vergeving en reiniging

Het is geweldig wat er gebeurt als we ermee voor de draad komen wat we verkeerd hebben gedaan of gedacht. God heeft een rechtsgrond in het vergoten bloed van de Heer Jezus om ons voluit te vergeven. Hij is getrouw en rechtvaardig als Hij dat doet. God zegt nooit: deze keer maar niet. Wat Hij ziet als we komen met belijdenis, is het volkomen zoenoffer van de Zoon. Het is daarom goed dat ook wij daar bij stil staan: vergeving is terecht, maar het heeft ontzettend veel gekost. Daarom zal een christen beseffen dat hij niet goedkoop zondigt.

Behalve vergeving is er ook reiniging en dat hebben we nodig. We komen volkomen schoon voor God te staan, de zonden worden echt uitgewist. Bij ons mensen is dat vaak anders. Als we vergeven, is er van vergeten vaak geen sprake. We blijven de ander veelal nog zien met die vlek van de zonde. Gods vergeving echter houdt ook reiniging in en dat is geweldig bevrijdend. We kunnen het echt achter ons laten. Juist die volkomenheid van vergeving en reiniging maakt het

‘makkelijker’ om niet weer te zondigen. Dat is ook het doel van wat Johannes schrijft: doordat we de ernst van de zonde en de diepte van de vergeving proeven, willen we des te meer gehoorzaam worden.

Voorspraak en zoenoffer

Johannes schrijft aan de ene kant scherp over Gods licht en over onze zonden, maar aan de andere kant verzekert hij ons van de kracht van vergeving en reiniging. We worden aangespoord om niet te zondigen. Maar als dat dan toch gebeurt, kunnen we zeker zijn van de beste Advocaat die er bestaat. Deze advocaat (voorspraak) bagatelliseert onze zonden niet, maar Hij kan wijzen op de volkomenheid van zijn Offer en door zijn tussenkomst worden we tot belijdenis gebracht en ontvangen complete vergeving. De Vader ziet ons in Hem. Met een enkele zinsnede graaft de apostel nog even een flink stuk dieper. Hij kan het niet laten nog even te zeggen dat Jezus Christus de Rechtvaardige niet alleen het zoenoffer voor onze zonden is. Dat is wel een belangrijk aspect van zijn werk, maar Hij verzoent veel meer dan onze zonden alleen: Hij verlost de hele wereld van zonde². Straks zal Hij terugkeren, zal de zeven zegels verbreken van de eigendomsacte. Hij alleen heeft het recht daartoe, niemand anders heeft overwonnen en dan nog wel op zo’n bijzondere manier. Gods doel is niet alleen maar om ons te verlossen, er gebeurt veel meer: Hij heeft de hele schepping op het oog. Dat op zich is een aparte studie waard, maar het is goed om te beseffen dat niet wij in het middelpunt staan ...

Tot slot

God is licht, bij Hem past geen zonde. Als we in het licht wandelen, zien we haarscherp wat er misgaat. Belijden van zonde betekent vergeving en reiniging en dus is er gemeenschap met Hem - de heilige God - mogelijk. Dat is een groot wonder. Als we deze dingen zo overdenken, krijgt Gods liefde pas echt diepgang. “God is liefde” is dan niet oppervlakkig meer: het krijgt de diepte van het Kruis. We willen dichtbij Hem blijven!

---

² Sommige vertalingen voegen bij 2:2 ten onrechte in: “de zonden van”, alsof de zonden van de hele wereld zijn verzoend. Wel is het zo dat het werk van de Heer Jezus groot genoeg is om alle mensen vergeving te kunnen schenken, maar dat gebeurt helaas niet - bij gebrek aan bekering.